

Tonåringar och vuxna om trygghet, trivsel och normbrytande beteende

stockholm.se

**Tonåringar och vuxna om trygghet, trivsel och normbrytande
beteende**

December 2014

Dnr: 586-2014-6

Utgivare: Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning

Kontaktperson: Anna William-Olsson

Sammanfattning

Under hösten har resultaten från två omfattande undersökningar presenterats, Stockholmsenkäten med skolelever i årskurs 9 och 2 på gymnasiet och lokala resultat från Stockholms stads trygghetsmätning med vuxna, från 16 år och uppåt.

När det gäller utsatthet för brott ligger vi sammantaget lägre än resten av staden avseende vuxna och lika eller något över för tonåringarna. Problem med ordningsstörningar som nedskräpning, klotter, berusade eller narkotikapåverkade, stökiga grannar eller ungdomar minskar över tid och vi ligger under staden som helhet. En utveckling som går åt motsatt håll är att andelen som tycker att påträngande tiggeri stör ordningen som gått upp från några få procent.

Tonåringarna i stadsdelen följer i stort trenden bland de vuxna.

I mätning efter mätning ligger tobak, alkohol och droganvändningen högre än i staden som helhet. Ett förhållande som ger tydligast utslag i grundskolan. Andelen ungdomar som tycker att någon i familjen dricker för mycket ligger stadigt över genomsnittet för Stockholm.

Ett observandum är att våra flickor är allt mindre nöjda med sig själva och nästan hälften känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför.

Klotter och skadegörelse har minskat. Tonåringarna i 9:an begår brott i något högre utsträckning än Stockholmsgenomsnittet, men bilden är en annan avseende alvarligare brott med dålig prognos. Det normbrytande beteendet hos ungdomarna är troligen avgränsat till pubertetsåren. Ett förhållande redan visar sig avseende brott i årskurs 2 på gymnasiet.

Glädjande är att boende i Hägersten-Liljeholmen i alla undersökta åldrar känner sig mer trygga och den sociala kontrollen är hög.

Innehåll

Innehåll

Sammanfattning	3
Demografi	5
Trygghet i Hägersten-Liljeholmen	6
<i>Utsatthet</i>	7
<i>Ordningsstörningar</i>	7
<i>Otrygghet</i>	8
Stockholmsenkäten	10
<i>Tobak</i>	11
<i>Alkohol</i>	11
<i>Narkotika och andra droger</i>	12
<i>Brott</i>	13
<i>Trygghet</i>	13
<i>Psykisk hälsa</i>	14
	15
Diskussion	16

Demografi

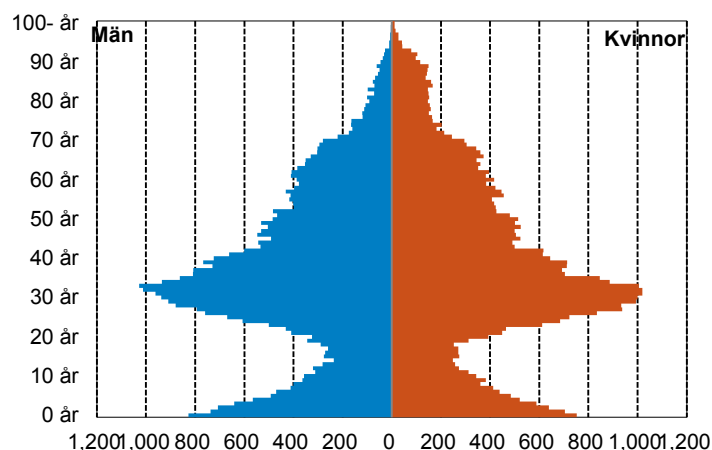
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde består av 10 stadsdelar. Andelen utrikes födda är lägre än genomsnittet för staden i dem alla. Hägersten-Liljeholmen stadsdelsområde hade ett flyttningsöverskott på närmare 1 000 personer under 2013. I stadsdelen Mälarhöjden dominera bostäder i småhus, i övriga stadsdelar är lägenheter i flerbostadshus i majoritet. I flerfamiljshusen utgörs drygt hälften av lägenheterna av bostadsrätter. Drygt hälften av invånarna har eftergymnasial utbildning. Medelinkomsten varierar från 266 000 kr i Västertorp till 419 000 kr i Mälarhöjden. Andelen arbetslösa är lägre än genomsnittet för staden.

Befolkning 2011 och 2013 samt fördelning efter ålder 2013

Område	2011	2013	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-24 år	25-64 år	65- år
Hela staden	864 324	897 700	8,2%	9,5%	3,7%	6,6%	57,7%	14,3%
SDO22 - Hägersten-Liljeholmen	76 710	80 876	9,5%	8,3%	2,8%	6,0%	61,2%	12,2%
Aspudden	8 531	8 717	9,6%	7,7%	2,5%	5,3%	64,3%	10,4%
Gröndal	7 778	7 790	8,7%	8,5%	2,8%	4,9%	60,8%	14,3%
Hägersten	9 130	9 750	9,8%	12,0%	4,2%	5,5%	53,9%	14,6%
Hägerstensåsen	7 272	7 402	8,4%	7,1%	2,1%	6,6%	65,4%	10,3%
Liljeholmen	10 123	11 457	13,0%	7,6%	2,3%	4,7%	62,1%	10,3%
Midsommarkransen	10 109	10 696	9,7%	5,4%	1,7%	7,2%	68,8%	7,2%
Mälarhöjden	4 349	4 388	8,6%	17,3%	5,7%	5,7%	49,9%	12,8%
Västertorp	6 842	6 906	8,5%	7,3%	2,6%	5,5%	58,7%	17,4%
Fruängen	7 488	8 243	7,1%	7,4%	3,0%	8,0%	55,8%	18,7%
Västberga	4 976	5 356	9,1%	6,9%	2,5%	7,6%	66,9%	7,1%

I stadsdelsområdet som helhet är de största åldersgrupperna mellan 25-35 år och följaktligen finns även många barn i förskoleålder allra mest i Liljeholmen. I Västberga, Midsommarkransen och Fruängen har vi störst andel unga vuxna 20-24 år. I Fruängen och Västertorp de högsta andelarna pensionärer.

Befolkning efter ålder och kön 2013

Trygghet i Hägersten-Liljeholmen

Resultat från Stockholms stads trygghetsmätning 2014

Under våren 2014 genomfördes Stockholms stads trygghetsmätning. Trygghetsmätningen är en stadsövergripande enkätundersökning som Socialförvaltningen genomfört 2008, 2011 och 2014.

Syftet med undersökningen är att skapa en samlad bild av utsatthet för brott, upplevelser av ordningsstörningar och upplevelse av trygghet eller oro för att utsättas för olika typer av brott fördelar sig över stadens olika delar. Enkäten gick ut till 250 boende i Hägersten-Liljeholmens tio stadsdelar i mitten av februari 2014. Tre skriftliga påminnelser skickades under våren.

Totalt besvarade 1319 personer enkäten. Det mostavarar 54,5 %. Andelen svarande var förhållandevis jämn i de tio stadsdelarna, med undantag för Västberga som stannade vid 45,9 %.

Område	Urval	Antal svar	Andel svar
SDO22 – Hägersten-Liljeholmen	2 500	1 319	54,5%
Aspudden	250	139	56,0%
Gröndal	250	138	55,9%
Hägersten	250	142	57,5%
Hägerstensåsen	250	130	54,4%
Liljeholmen	250	133	54,1%
Midsommarkransen	250	129	53,1%
Mälarhöjden	250	132	53,4%
Västberga	250	112	45,9%
Fruängen	250	135	59,2%
Västertorp	250	129	55,4%

Utsatthet

Invånarna i Hägersten-Liljeholmen är i mindre utsträckning utsatta för brott än den genomsnittliga Stockholmare. Det gäller såväl våldsbrott inom och utomhus som egendomsbrott.

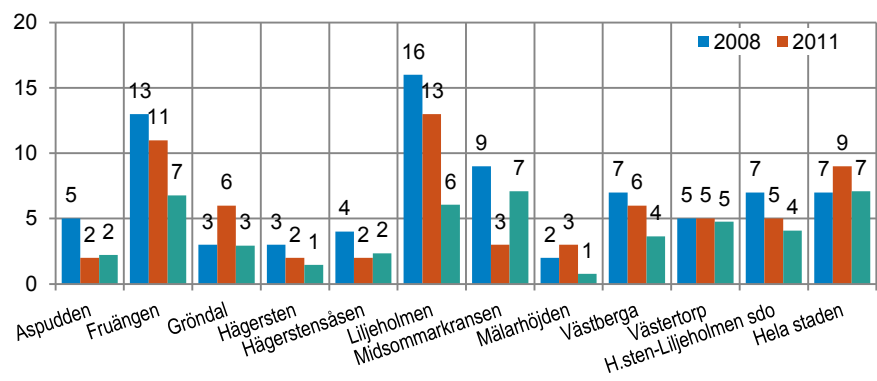
Man ser vissa skillnader på stadsdelsnivå. Hot ligger högt i Aspudden, Midsommarkransen samt Västertorp och lägst i Gröndal och Mälarhöjden. Utsatthet för våld och hot i nära relation ligger lägre än genomsnittet för Stockholm (2 %). Utom i Midsommarkransen där det ligger på 2,2 %, en stadsdel som även sticker ut vad gäller att ha varit utsatt för sexuella trakasserier 6 % mot genomsnittliga 3 %.

Västberga och Hägersten sticker ut avseende stöld och skadegörelse i hushållet där man ligger på 17 % och 14 % när det gäller stöld mot ett genomsnitt för stadsdelsområdet på 10 %. När det gäller skadegörelse gäller 9 % och det är 2 % över genomsnittet för Stockholm.

Ordningsstörningar

Problem med upplevda ordningsstörningar som nedskräpning, klotter, berusade eller narkotikapåverkade personer, stökiga grannar och ungdomar minskar över tid och vi ligger under staden som helhet.

Andel (%) som upplever att berusade personer i stor utsträckning stör ordningen i området där de bor.

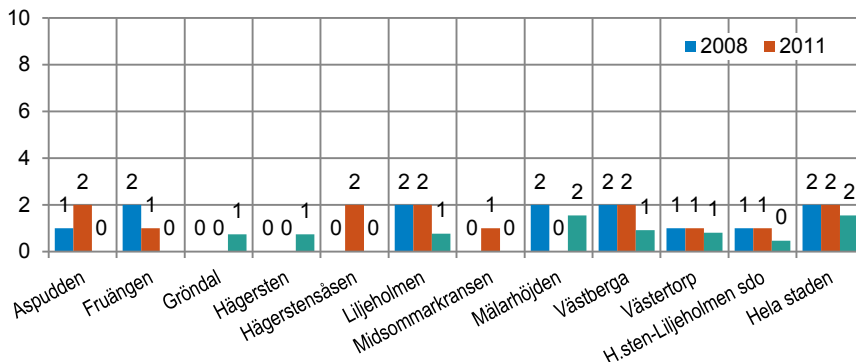

Bilden är liknande för de andra ovan nämnda ordningsstörningarna. Liksom avseende berusade personer ser vi den största minskningen för narkotikamissbrukare som ordningsstörare på offentlig plats, i Liljeholmen. Där är siffrorna nere på 7 % och nära genomsnittet för Stockholm på 6 %.

Klotter som ordningsstörning går nedåt i alla stadsdelar utom i Mälarhöjden och Hägerstensåsen. En fråga som sticker ut positivt är

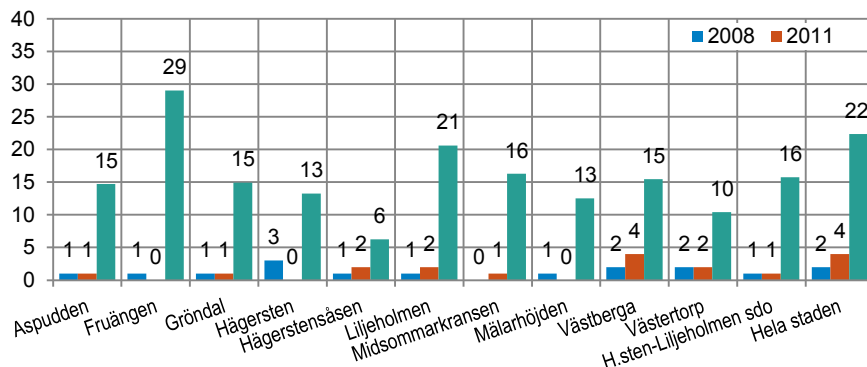
att man i hela fyra av våra stadsdelar inte upplever några stora störningar av att kvinnor antastas i sitt bostadsområde.

Andel (%) som upplever att det i stor utsträckning stör ordningen att kvinnor antastas i området där de bor.

En fråga där svaren går åt motsatt håll är andelen som tycker att påträngande tiggeri i stor utsträckning stör ordningen. Från att ha legat på några få procent har det gått upp kraftigt. I Fruängen går man från 0 % i förra mätningen till en dryg fjärdedel.

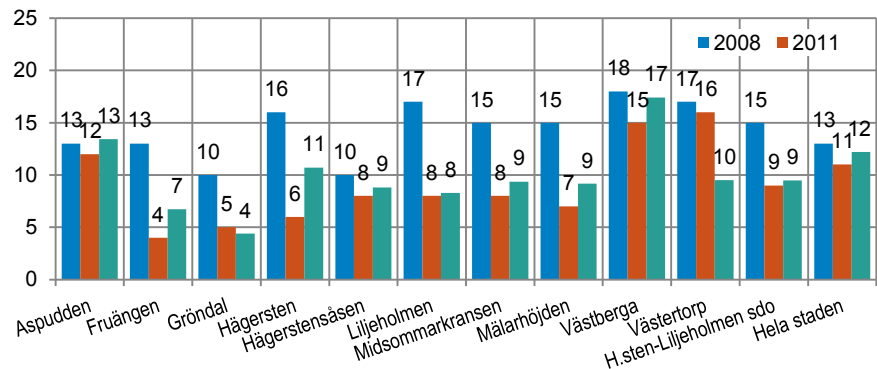
Andel (%) som upplever att påträngande tiggeri i stor utsträckning stör ordningen i området där de bor

Otrygghet

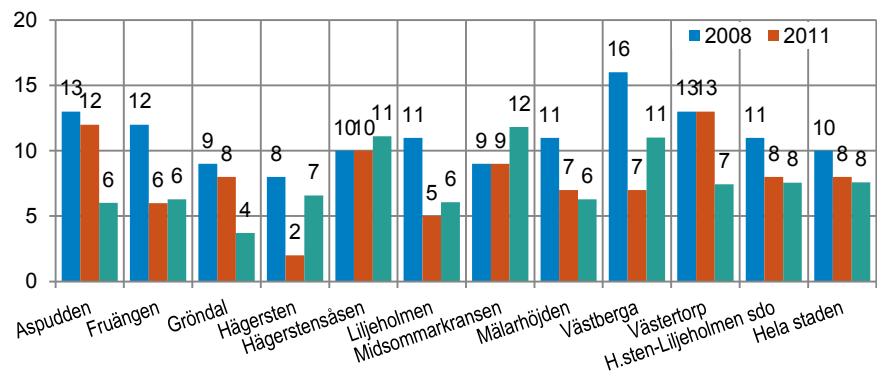
De svarande i Hägersten-Liljeholmen känner i mindre utsträckning oro för att utsättas för brott än i övriga Stockholm. Det finns skillnader stadsdelarna emellan. Minst orolig är man i Gröndal och mest orolig i Västberga. I Mälarhöjden är man oroligast för att utsättas för inbrott (25 %), vilket i Hägersten-Liljeholmen vållar minst oro i stadsdelarna Liljeholmen och Midsommarkransen (9 %). De som faktiskt uppger sig varit utsatta för stöld i hushåller i undersökningen ligger på 11 %, vilket är samma som genomsnittet för hela Stockholm.

Andel (%) som en gång i månaden eller oftare känt oro för att bli utsatt för ett brott av något slag i sitt bostadsområde.

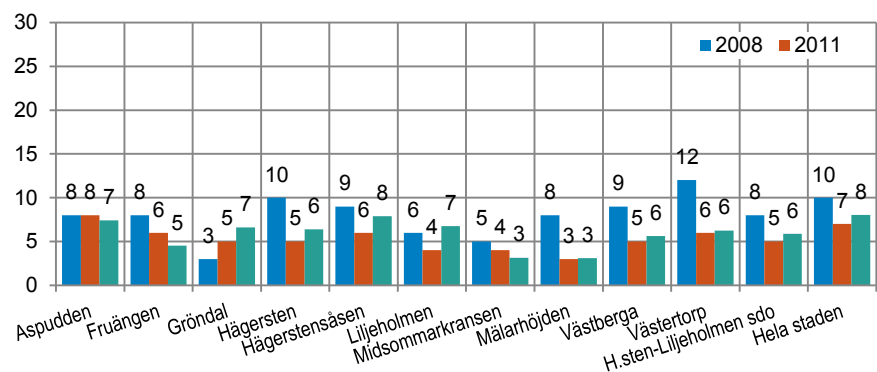
Avseende oro för att utsättas för brott ligger stadsdelsområdet lägre än genomsnittet för Stockholm. Västberga med ganska stabilt höga siffror. Även Aspudden ligger på en hög nivå.

Andel (%) som ganska ofta eller mycket ofta under de senaste 12 månaderna känt oro för våldtäkt i den offentliga miljön.

Andelen som ofta känt oro för att utsättas för våldtäkt utomhus ligger på genomsnittet för Stockholm. Men det varierar mellan stadsdelarna och Midsommarkransen ligger högst.

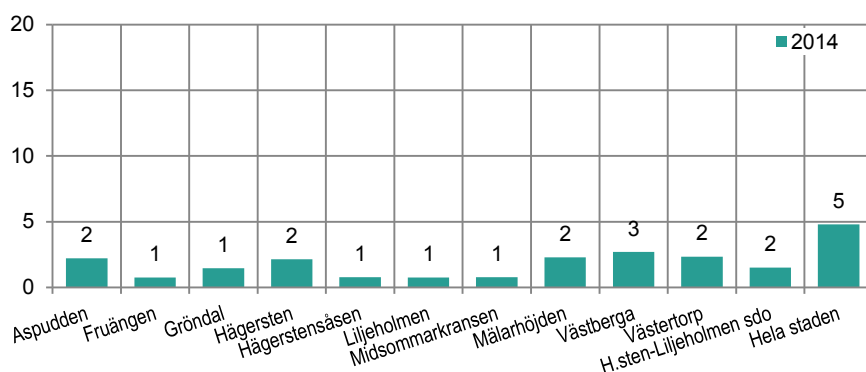
Andel (%) som känner sig ganska eller mycket otrygga om de går ut ensamma sent en kväll i området där de bor eller avstår från att gå ut ensam på kvällarna av oro för att utsättas för brott.

Omständigheterna ovan tycks inte påverka tryggheten när det gäller att gå ut sent ensam om kvällen. Här ligger stadsdelarna under medelvärdet i Stockholm som helhet, utom Hägerstensåsen.

Alla stadsdelar utom en, ligger under genomsnittet för staden.
Man känner sig förhållandevis trygg i sitt bostadsområde. Endast några få procent känner sig otrygga eller mycket otrygga. Mindre än hälften jämfört med staden som helhet.

Andel (%) som känner sig otrygga eller mycket otrygga i sitt bostadsområde.

Sammantaget är de som bor i Hägersten-Liljeholmen trygga och enligt statistiken har de också anledning att vara det.

Stockholmsenkäten

Genomförs vartannat år i årskurs 9 i grundskolan och årskurs 2 på gymnasiet. Enkäten omfattar ca 350 frågor/delfrågor. Den besvaras anonymt av eleverna under skrivningsliknande former, vilka sedan lägger enkäten i ett omärkt kuvert och försluter. Frågorna rör drogvvanor, kriminalitet, psykisk hälsa, skola, fritid, föräldrar samt risk- och skyddsfaktorer.

I Hägersten-Liljeholmen besvarades enkäten av 163 pojkar och 149 flickor i 9:an samt 94 pojkar och 123 flickor i 2:an på gymnasiet. Dessa elever har i början av enkäten fyllt i att de bor nära en av stationerna från Fruängen/Mälarhöjden och till Liljeholmen, dock inte vilken av dem.

Syftet med undersökningen är att ge en uppfattning om hur olika normbrytande beteende förändras över tid. Syftet är också att förse kommuner, stadsdelar och skolor med lokala data om hur ungdomar betar sig och tänker runt temaområdena för enkäten.

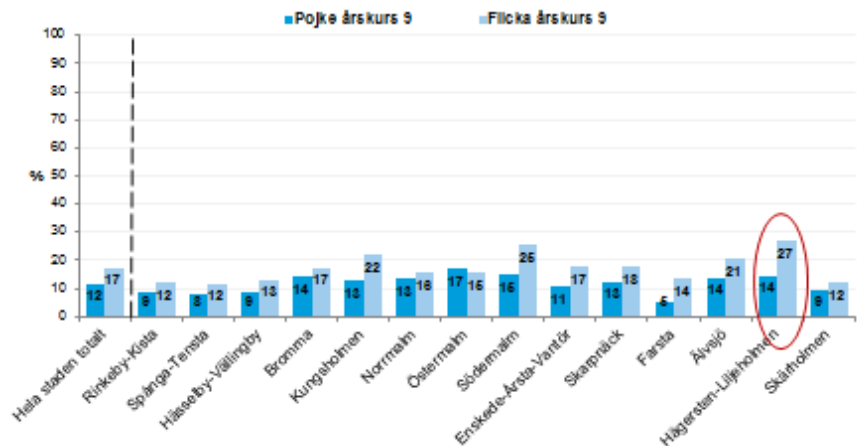
Undersökningen är underlag för forskning och metodutveckling samt för att fördela resurser för förebyggande insatser.

Stockholmsenkäten besvarades senast under våren 2014, veckorna efter sportlovet.

Tobak

Ungdomarna i 9:an i Hägersten-Liljeholmen ligger högt när det gäller att använda tobak. Pojkarna, men i än högre grad flickorna ligger över genomsnittet för Stockholm.

Elever som röker (dagligen eller ibland)

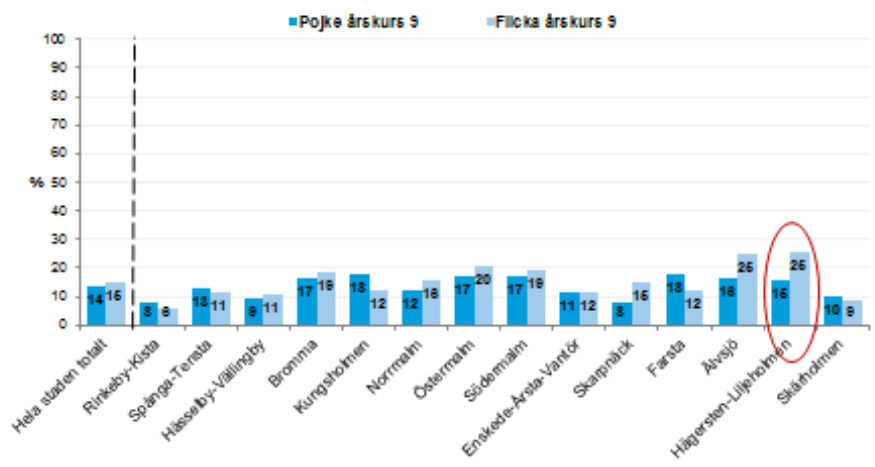

Flickorna har ökat jämfört med förra mätningen. Mindre än hälften köpa tobak själva i butik, det gör 46 % av de tobaksanvändande pojkarna och 45 % av flickorna, vilket är under genomsnittet för Stockholm på 52 % respektive 48 %. Åldersgränsen för att köpa tobak är 18 år.

Alkohol

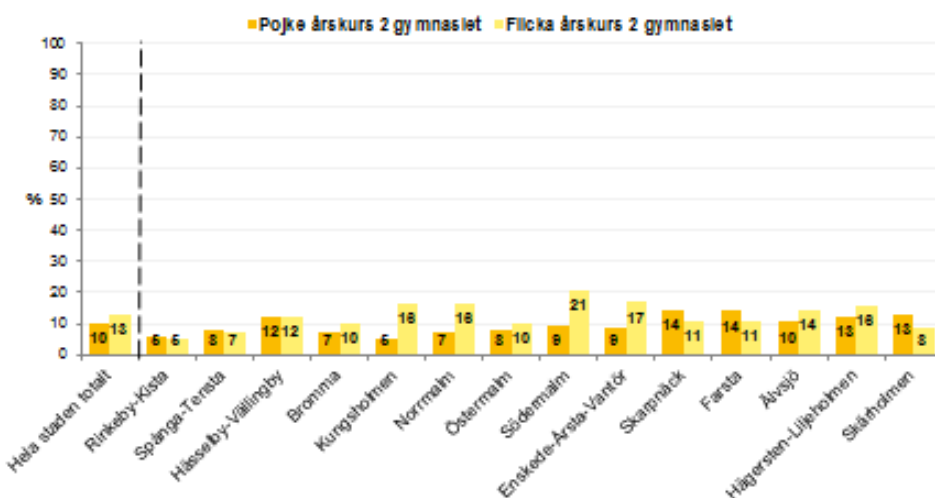
Både eleverna på gymnasiet och i grundskolan ligger högt när det gäller alkoholkonsumtion. Att storkonsumera betyder i sammanhanget att dricka motsvarande en flaska vin eller fyra starköl vid ett och samma tillfälle.

Elever som storkonsumerar alkohol 1 gång i månaden eller oftare

Andelen elever som helt avstår från alkohol är lägre i Hägersten-Liljeholmen än i Stockholm som helhet. Även här ligger flickorna extra illa till. De konsumerar vanligast sin alkohol hemma eller hemma hos en kompis. De får vanligen alkoholen via en kamrat eller en kamrats syskon. Gymnasieeleverna får den mer sällan från ett syskon (19/16 %) eller från sina föräldrar med lov (13/11 %). I än mindre utsträckning gäller det eleverna i 9:an.

Elever som tycker att någon i familjen dricker för mycket

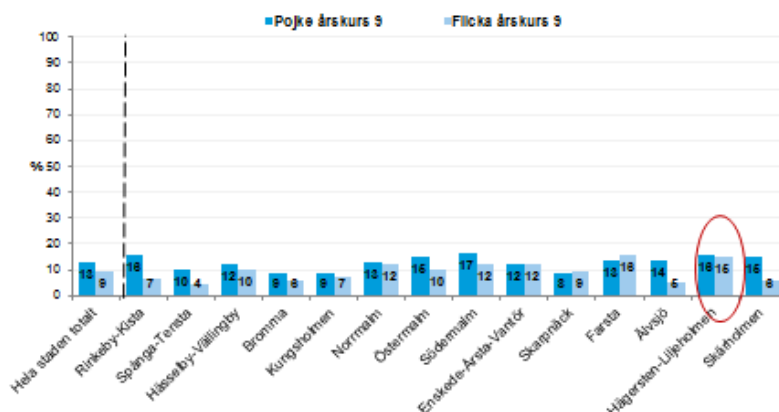

Här har ungdomarna i gymnasiet svarat på om någon i familjen dricker för mycket. Bilden ser likadan ut för eleverna i 9:an. Hägersten-Liljeholmen ligger i varje mätning ett par procent över genomsnittet i denna fråga.

Narkotika och andra droger

Eleverna får frågor om narkotika. I ca 95 % av fallen rör det sig om cannabis när elever anger att de testat eller använder narkotika.

Elever som någon gång använt narkotika

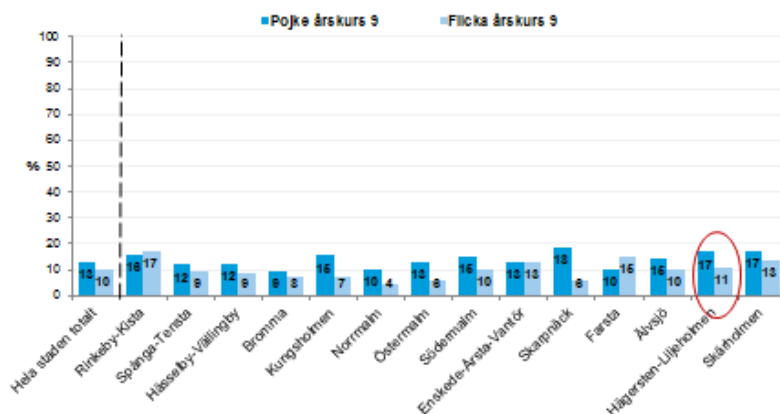

Eleverna i 9:an ligger över genomsnittet i Stockholm och det har skett en ökning sedan förra mätningen. Flickorna i gymnasiet ligger också över genomsnittet. Av dem som inte använt narkotika har närmare en tredjedel någon gång haft möjlighet att prova. Det gäller dock inte pojkarna i 9:an, där 17 % haft möjlighet att prova.

Brott

Bilden av de brott eleverna begår spretar. I högre utsträckning klottrar, snattar och tar eleverna olovligen pengar hemma i 9:an. I gymnasiet har den sortens brottslighet minskat.

Elever som klottrat/gjort olaglig graffiti de senaste 12 månaderna

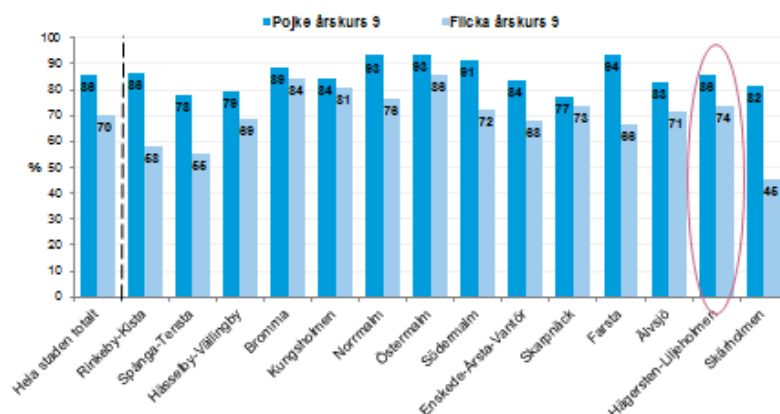

När det gäller grövre brott, som stöld av fordon, inbrott, rån ligger nivåerna på eller under genomsnittet för Stockholm både för 9:orna och för eleverna på gymnasiet.

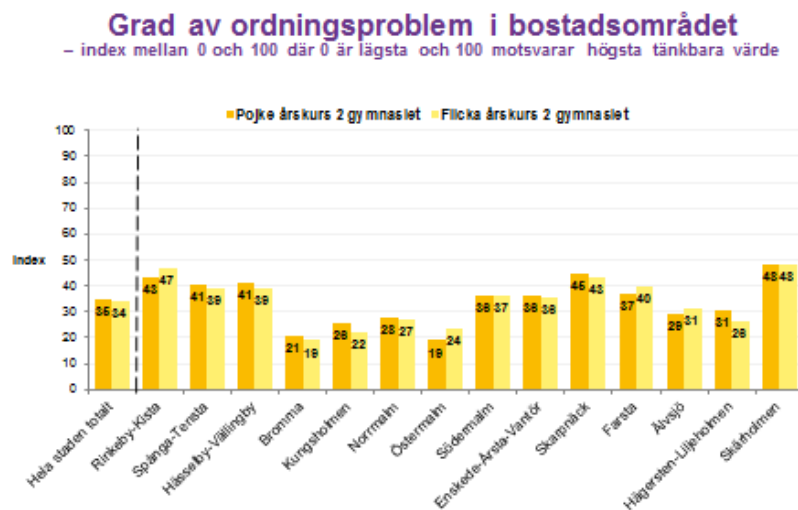
När det gäller att vara brottsutsatta sticker inte Hägersten-Liljeholmens unga ut i mätningen.

Trygghet

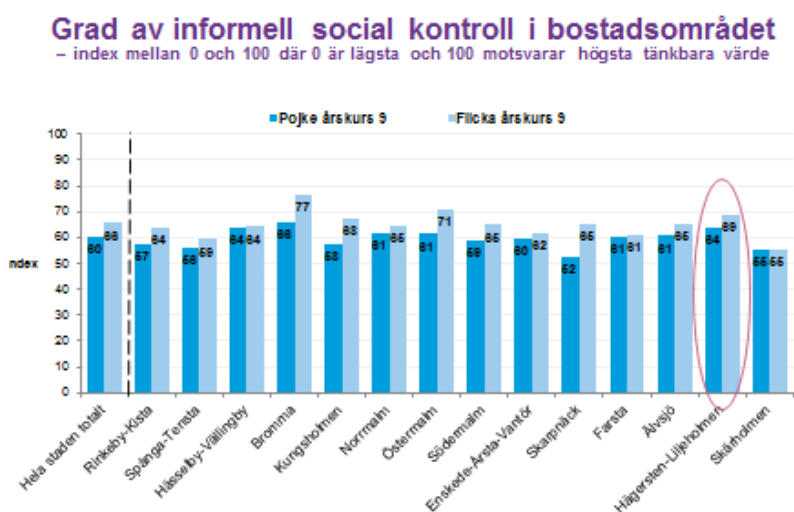
Elever som känner sig ganska eller mycket trygga om de går ut ensam sent en kväll i området

Hägersten-Liljeholmens unga flickor både i högstadiet och på gymnasiet, känner sig tryggare ute sent på kvällen än genomsnittet i Stockholm.

Eleverna tycker att ordningsproblemen är mindre och att den informella kontrollen är högre än genomsnittet i staden.

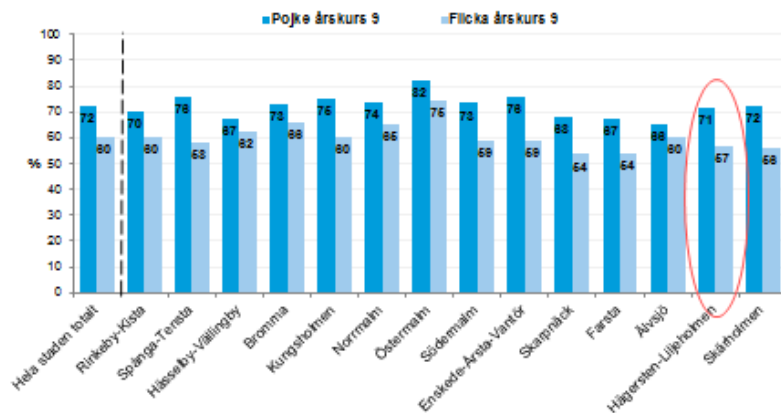

Det kan konstateras att även den unga befolkningen i Hägersten-Liljeholmen känner sig ganska trygg.

Psykisk hälsa

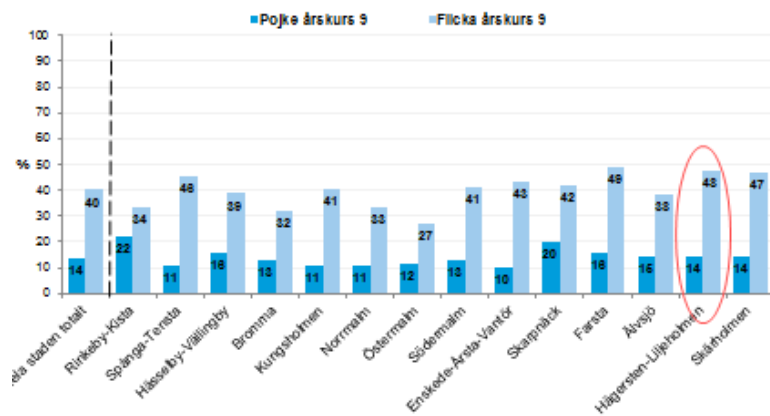
Den psykiska hälsan är mycket sämre hos flickorna än pojkarna överlag i Stockholm. Hos flickorna i Hägersten-Liljeholmen är deppigheten och självkritiken hos flickorna större än hos den genomsnittliga flickan i Stockholm. Könsskillnaderna är också större här.

Elever som ofta tycker att det är riktigt härligt att leva

Det är färre flickor som tycker det är riktigt härligt att leva i 9:an, bara drygt hälften 57 % av flickorna. I gymnasiet har det blivit mer jämlikt 61 % av både flickorna och pojkarna instämmer ofta i påståendet. Det är strax under genomsnittet för staden.

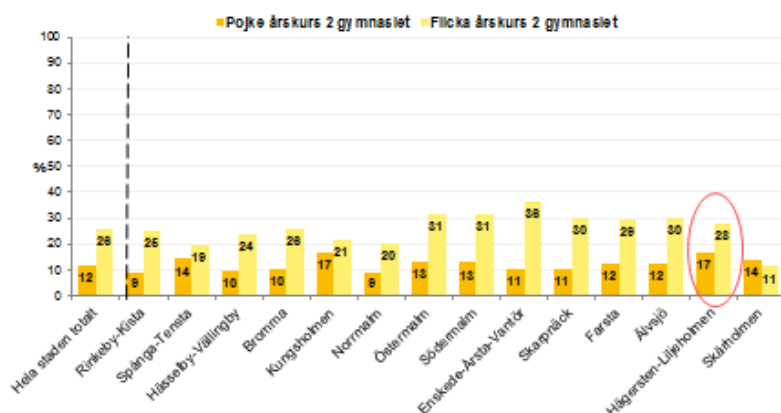
Elever som ofta känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför

Det är fler flickor som ofta känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför, nästan hälften (48 %). Bland gymnasieflickorna är det mer än var tredje, 39 % och av pojkarna var femte, 20 %.

Många av eleverna tycker ofta att de inte duger något till, 28 % av flickorna och 10 % av pojkarna i 9:an och på gymnasiet har det blivit mer lika, 28 % av flickorna och 17 % av pojkarna.

Elever som ofta tycker att de inget duger till

Diskussion

Trenden för otrygghetsskapande och ordningsstörning går på det sammantaget åt rätt håll. Stadsdelsförvaltningen har i samarbete med Trafikkontoret, polisen med flera samverkansparter och under överinseende av Hågersten-Liljeholmens brottsförebyggande råd arbetat aktivt för att öka tryggheten och trivseln för alla invånare. Det är fortfarande vanligt att boende i olika områden hör av sig till förvaltningen med oro och rädsla efter obehagliga möten med alkohol- eller narkotikapåverkade missbrukare. För dem som drabbas kan det vara av mindre betydelse att ordningsstörningarna som helhet har minskat. Vårt trygghetsskapande arbete måste därför fortsätta. Både i form av social- och situationellprevention. Invånarna signalerar tydligt hur problematiskt man tycker det är med tiggare i bostadsområden. Även i det ärendet är det många boende som hör av sig. Tiggeri är tillåtet enligt svensk lag men påträngande tiggeri är det inte. Dock är det som upplevs som påträngande tiggeri, sällan det i en strikt juridisk bemärkelse. Ett angränsande problem som många boende hör av sig om är de provisoriska läger som bebos av de fattiga EU-medborgare som söker sin inkomst av tiggeri. Det tränger in rök från eldstäder i lägenheter, barn vågar inte vara ute och leka. Förskolegrupper, joggare och hundägare får ändra sina vanor. Det ligger avskräde i buskar och snår. Problemet är svårt att lösa. Att klotter som ordningsstörning minskar är även det positivt då staden arbetat med att själva sanera eller få andra ansvariga att göra det.

Tonåringarnas drogvanor är fortsatt oroande. Budskapet att föräldrar ska ha en restriktiv inställning till sina underåriga barns tobaks och alkoholvanor har fått genomslag. Det tycks inte räcka.

Det är välkänt att det finns en stor risk att man triggar ingång ett testande av droger, när vuxna tar upp drogekunskap med elever. Det tycks bli som en signal till redan riskutsatta tonåringar att det är dags att börja nu. All god vilja och med information om hur farligt det är och vilka negativa konsekvenser det blir, till trots. Detta har gjort vuxenvärlden lite handfallen om hur man ska ta upp drogfrågan. Både i skolan och på andra arenor.

I Hägersten-liljeholmen arbetar vi på projektbasis med att tillsammans med utbildningsförvaltningen och polisen pröva en modell att arbeta förebyggande med elever i årskurs 8. En modell där vi går in i varje klass och börjar med att eleverna får prata i grupp om droger och med vuxet överinseende. Under den timme detta pågår får eleverna formulera frågor de har p temat. Under ett andra pass besvara de vuxna elevernas frågor och öppnar för diskussion. Parallellt med det får personalen en föreläsning om tonåringar och droger i allmänhet och narkotika i synnerhet. Efter interventionen i klassen kallas till föräldramöte. Där får föräldrarna del höra hur deras barn resonerat och dels får de samma information som lärarna och övrig skolpersonal fått. Nästa Stockholmsenkät blir en utvärdering av metoden.

Den psykiska ohälsan hos Hägersten-Liljeholmens unga och framförallt flickor är en utmaning som kräver fortsatt samarbete mellan stadsdelsförvaltning, utbildningsförvaltning med flera samarbetsparter och kanske framför allt tonåringarnas föräldrar.

Klotter och skadegörelse har minskat. Tonåringarna i 9:an begår brott i något högre utsträckning än Stockholmsgenomsnittet, men bilden är en annan avseende alvarligare brott med dålig prognos. Tonåren är den tid i livet då människor är mest benägna att begå normbrott, i synnerhet tonåringar i grupp. Det innebär att det under några år kan betraktas som normalt att begå normbrott och även brott enligt lagen. Det som har betydelse för prognosen hur det går i vuxenlivet, är vilken kategori normbrott som begås. Vissa brott har sämre prognos för framtida utveckling, som inbrott, stöld av fortskaffningsmedel och personrån. Det normbrytande beteendet hos ungdomarna i Hägersten-Liljeholmen är troligen för flertalet avgränsat till pubertetsåren. Ett förhållande som redan visar sig avseende brott i årskurs 2 på gymnasiet.